

Голас Радзімы

№ 18 (2056)
5 мая 1988 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Выдаецца з 1955 г.
Цана 4 кап.

Нездарма гавораць: новы час — новыя песні. А песні звычайна гучаць на свята. Дарэчы, і свята бываюць не толькі старыя, традыцыйныя, але і новыя, народжаныя нашым часам. У Заслаўі, пад Мінскам, вось ужо каторы год адзначаюць забытыя Купалле і каляды. А ў самой сталіцы, здаецца, уваходзіць у традыцыю свята горада. Такого раней не было. Яно праводзіцца летам і набывае свае адметныя барвы. У распрацоўцы сцэнарыяў такіх святаў, іх аздабленні непасрэдны ўдзел прымаюць выкладчыкі і студэнты Беларускага інстытута культуры. Самабытным зместам напauняюць іх выступленні аматараў мастацкай самадзейнасці, такіх, як удзельнікі народнага ансамбля танца «Купалінка» Дзмітрый АУРАМЧЫК, Наталля ЖГУН, Аляксандр ХАДКЕВІЧ.

Фота С. КРЫЦКАГА.

3 АФІЦЫЙНЫХ ПАВЕДАМЛЕННЯ

СУСТРЭЧА М. С. ГАРБАЧОВА
З ПРАДСТАЎНІКАМІ ЦАРКВЫ

29 красавіка М. С. Гарбачоў прыняў у Крамлі Патрыярха Пімена і членаў Сінода Рускай праваслаўнай царквы мітрапалітаў Кіеўскага і Галіцкага Філарэта, Ленінградскага і Ноўгарадскага Алексія, Круціцкага і Каломненскага Ювеналія, Растоўскага і Новачаркаскага Уладзіміра, Мінскага і Беларускага Філарэта. Сустрэча адбылася ў адказ на просьбу, з якой да М. С. Гарбачова звярнуўся Патрыярх Маскоўскі і ўсяя Русі Пімен у сувязі з 1000-годдзем узвядзення хрысціянства на Русі.

Выказаўшы гатоўнасць паслухаць высокіх прадстаўнікоў Рускай праваслаўнай царквы і адказаць на іх пытанні, Генеральны сакратар ЦК КПСС на пачатку гутаркі адзначыў, што 1000-годдзе ўвядзення хрысціянства на Русі атрымала ў краіне не толькі рэлігійнае, але і грамадска-палітычнае гучанне, бо гэта знамянальная ваха на мноствам шляху развіцця айчыннай гісторыі, культуры, рускай дзяржаўнасці.

На шляху 1000-годдзя М. С. Гарбачоў выдзеліў сем дзесяцігоддзяў Савецкай улады, пры якой царква жыве і дзейнічае ў сацыяльных умовах, не маючых гістарычных аналагаў. Дэкрэт маладой Савецкай рэспублікі аб аддзяленні царквы ад дзяржавы і школы ад царквы знаменаваў сабой круты паварот у існаваўшых у Расіі царкоўна-дзяржаўных адносінах. Не ўсе іерархі змаглі адразу разабрацца ў сутнасці дэкрэта. Спатрэбіўся час для асэнсавання закладзеных у ім ідэй.

Рэлігійныя арганізацыі таксама былі закрануты трагічнымі падзеямі перыяду культу асобы. Гэтаму перыяду дадзена адназначная ацэнка як адступленню ад сацыялістычных прынцыпаў, адноўленых цяпер у сваіх правах. Выпраўляюцца памылкі, дапушчаныя ў адносінах да царквы і веруючых у 30-я і наступныя гады. Аб гэтым цяпер адкрыта і аб'ектыўна пішуць нашы газеты, часопісы. З іх старонак мы чуюм і голас царквы. Канстытуцыя СССР гарантуе раўнапраўе ўсіх грамадзян. У імя рэальнага раўнапраўя і рэальнай свабоды веруючых і няверуючых здзейснілі сацыялістычную рэвалюцыю, пачав працаваці, узводзячы будынак сацыялізму, а ў гады Вялікай Айчыннай вайны змагаліся на фронце, гераічна працавалі ў тыле. Адзіны лёс, найцяжэйшыя выпрабаванні згуртавалі ўсіх савецкіх людзей, якія адстойвалі сацыялізм у смяротнай схватцы з фашызмам.

Дастойныя самай высокай ацэнкі, падкрэсліў М. С. Гарбачоў, міратворчая дзейнасць рэлігійных арганізацый краіны, іх уклад у барацьбу за ядзернае раззбраенне. Такой жа высокай ацэнкі заслугоўваюць выступленні духавенства за гуманізм, справядлівыя адносіны паміж народамі, у падтрымку ўнутранай і знешняй палітыкі Савецкай дзяржавы. Усё гэта адпавядае надзеям веруючых людзей, для якіх блізка і зразумелы гуманістычны ідэал сацыялізму. Такая пазіцыя сустрэае разуменне ва ўсім нашым грамадстве.

Пераважаючая большасць веруючых прынялі перабудову, уносяць немалы ўклад у рэалізацыю планаў сацыяльна-эканамічнага паскарэння краіны, у развіццё дэмакратыі і публічнасці. Іменна ў гэтых умовах стаў магчымы шырокі грамадскі дыялог, больш актыўны ўдзел рэлігійных дзеячаў у рабоце такіх грамадскіх фарміраванняў, як Фонд культуры, Дзіцячы фонд імя У. І. Леніна, таварыства «Радзіма» і інш. Аказваючы на просьбы веруючых, Савецкая дзяржава перадала ў веданне царквы Свята-Данілаў манастыр у Маскве, гістарычны помнік «Опціна пустынь» у Калужскай вобласці, Толгскі манастыр у Яраслаўскай вобласці. Дзяржава забяспечыла неабходныя ўмовы для правядзення ў краіне святкавання 1000-годдзя ўвядзення хрысціянства на Русі.

Напярэдадні гістарычнай для Рускай праваслаўнай царквы падзеі хацелася б выказаць пажаданне, сказаў Генеральны сакратар ЦК КПСС, каб яна прайшла пад знакам згуртавання веруючых нашай краіны, усіх працоўных дзеля агульнай вялікай справы перабудовы, абнаўлення сацыялізму, поўнага раскрыцця яго гуманістычнага маральнага патэнцыялу. Гэта неаддзяльнае сёння таксама і ад актыўнага ўдзелу ў барацьбе супраць ядзернай пагрозы, за жыццё чалавецтва.

Звяртаючыся да М. С. Гарбачова, Патрыярх Маскоўскі і ўсяя Русі Пімен сказаў, што сваё служэнне царква заўсёды спалучала з клопатамі аб цэласнасці нашай Айчыны, аб яе абароне ад ішчазальных замахаў, аб умацаванні справядлівасці ў грамадстве, аб развіцці духоўнай культуры. Патрыярх адзначыў, што працэс перабудовы аказвае дабратворны ўплыў на рост міжнароднага аўтарытэту нашай Радзімы. Яго з энтузіязмам успрымаюць у царквах свету, а Рускай праваслаўнай царква садзейнічае гэтаму, растлумачваючы рэлігійным людзям значэнне і мату абнаўлення жыцця савецкага грамадства.

ФІРМА НАБЫВАЕ САМАСТОЙНАСЦЬ

КУДЫ КІРУЕЦЦА МЕРКУРЫЙ

Абвешчаная больш года назад рэформа знешнегандлёвай дзейнасці ў СССР праходзіць першыя выпрабаванні практыкай. Буйныя здзелкі ад уласнага імя ажыццявілі ўжо многія з 70 прамысловых прадпрыемстваў краіны, якія атрымалі права самастойна праводзіць

экспартна-імпартныя аперацыі. Наколькі паспяховай аказалася спроба камерцыйных здольнасцей, з пункту гледжання саміх работнікаў вытворчасці? Пра гэта нататкі з галаўнога прадпрыемства вытворчага аб'яднання «Атлант» — Мінскага завода халадзільнікаў.

ВЫНІК

У невялікім яшчэ дасье заводскай знешнегандлёвай фірмы «Верас» (Vegas), біяграфія якой пачалася з чэрвеня 1987 года, я сустраў цікавы дакумент, які з'явіўся на два месяцы раней. Гэта копія пісьма генеральнага дырэктара аб'яднання міністру, у якім даказвалася... немэтазгоднасць стварэння заводчанамі ўласнай экспартна-імпартнай фірмы.

Выходзіць, ад доўгачаканай самастойнасці тут адбіваліся? Працягнуты жэзл Меркурыя, а разам з ім і валютныя крыніцы кіраўніцтва прадпрыемства не прымала да апошняга моманту? Ды і сёння энтузіясты новага не схільны гаварыць аб цяжкасцях станаўлення ў мінулым часе.

СУПРАЦІЎЛЕННЕ

Настрой тых дзён можна было вызначыць жыццёвай формулай «і хочацца, і колецца». Так, па новаму палажэнню прадпрыемства, якое самастойна ажыццяўляла экспарт, атрымлівала на ўласныя патрэбы 40 працэнтаў валютных даходаў. А гэта не тое, што ранейшыя чатыры працэнты. Але скептыкі бачылі іншае: завод атрымае яшчэ адзін планавы паказчык — валютныя паступленні. Калі гаварыць мовай той жа жыццёвай мудрасці, — дадатковы шанс быць бітым за яго невыкананне. Навошта ж рызыкаваць, калі можна абгрунтавана адмовіцца? Напрыклад, адсутнасцю вопыту, спецыялістаў, ведання рынку.

Але, відаць, цяпер не тыя часы, калі верх бяруць аматары бесклапотнага жыцця. Да гонару калектыву, прыхільнікаў новага аказалася больш. Знайшліся і спецыялісты. Прычым усе мясцовыя, уласныя і з ведаванням моў. Пра гэта прыемна гаварыць кіраўніцтва знешнегандлёвага аб'яднання «Тэхна-замежарг» Міністэрства замежнага гандлю СССР, якое раней займалася продажам мінскіх халадзільнікаў за мяжу, зрабіла ўсё магчымае, каб апэратывна памагчы ў падрыхтоўцы заводскіх кадраў. Падзяліліся ў Маскве ўсім вопытам, дакументацыяй, тым самым веданнем рынку, якім так палохалі. І цяпер «Тэхназамежарг» дапамагае маладой фірме.

— Аднак у цэлым мы пакульваем знаходзілі агульную мову з замежнымі партнёрамі, чым з адміністратарамі з суседніх міністэрстваў і ведамстваў, — гаворыць дырэктар фірмы «Верас» Васіль Досаў. І прыводзіць прыклад. — Весці валютныя аперацыі фірме спачатку было дазволена толькі праз Замежгандальбанк СССР у Маскве, хаця мінскі філіял таго ж банка размешчаны за некалькі кварталў ад завода. Колькі часу і ўпартасці запатрабавалася, каб даказаць абсурднасць такой перастрахоўкі! А колькі падобных «указанняў» да сёння гірамі кладзецца на чароўныя крылцы заводскага бога гандлю! Скажам, запавятыя 40 працэнтаў валюты сапраўды пайшлі на рахунак аб'яднання «Атлант». Але куды і колькі іх траціць — на ўсялякі выпадак вырашае не завод, а міністэрства.

І ўсё ж Васіль Досаў, які і шнапаецца яго калег па новай фірме, поўны аптымізму. Таму што ёсць галоўнае: гандаль пайшоў!

Каб ацаніць першыя камерцыйныя вынікі, варта больш падрабязна ўявіць «спадчыну», якая дасталася фірме «Верас». Гэта амаль палавіна экспарту савецкіх бытавых халадзільнікаў. Менавіта такі экспартны патэнцыял аб'яднання «Атлант». За 14 год прысутнасці на знешнім рынку «Атлант» прадаў больш за 5 мільёнаў халадзільнікаў. Геаграфія — звыш 30 краін, у тым ліку і развітых.

Гэта, так сказаць, рэкламны бок. Але Васіль Досаў, у мінулым інжынер-канструктар, ён жа ўзначальваў экспартны адзел завода, лепш за іншых ведае і адваротны бок таго гандлю, яго істотны недахоп — нізкую эфектыўнасць. Таму галоўным станоўчым вынікам першых здзелак фірмы яе дырэктар лічыць тое, што ўдалося значна павысіць эфектыўнасць знешнегандлёвых здзелак. Якім чынам?

ИЗ ИСТОРИИ ПАРТИЙНЫХ КОНФЕРЕНЦИЙ

В июне этого года должна состояться девятнадцатая партконференция. Со времени проведения последней прошло почти полвека. Почему партия возвращается к идее проведения конференций, какова вообще их история? На эти и другие вопросы отвечает кандидат исторических наук, доцент кафедры истории КПСС Белорусского политехнического института Владимир ЕРМОЛАЕВ.

Обращаясь к теме предстоящей XIX Всесоюзной конференции КПСС, неизбежно испытываешь потребность еще раз перечитать страницы истории партии, вчитаться в партийные документы. Пожалуй, чаще других при этом возникают вопросы: В чем разница между съездами и партконференциями? Как складывалось историческое сочетание двух форм — съезда и общепартийной конференции, есть ли различия в их статусах и полномочиях? Почему в течение сорока лет конференции не созывались?...

Видимо, подобные вопросы интересуют и читателей нашей газеты. В ответах на них не только история, но и сегодняшний день нашей страны, когда партия приступила к революционной по сути и невиданной по масштабам работе, направленной на обновление советского общества, на перестройку.

Съезд и общепартийная конференция... Оба эти форума представляют собой высший коллективный орган партии. И в то же время между ними есть разница. Известно, что съезд КПСС — это верховный, самый полноправный орган партии. Съезд вырабатывает генеральную линию партии, определяет основные направления политики, стратегию и тактику. Он заслушивает и утверждает отчеты Центрального Комитета, Центральной ревизионной комиссии, других руководящих органов, пересматривает, изменяет и утверждает Программу и Устав КПСС, решает важнейшие вопросы внутренней и внешней политики партии и Советского государства. Как видим, полномочия и функции съезда широки и ответственны.

Конференции представляют собой форму коллективного обсуждения насущных задач политики партии, назревших проблем партийной работы между съездами. И созываются они по мере необходимости. За время существования нашей партии состоялось 18 конференций, семь из них — в дооктябрьский период и однанадцать — в послеоктябрьский.

Первую конференцию РСДРП организовали съехавшиеся в Таммерфорс (Финляндия) делегаты предполагаемого IV съезда партии, открытие которого было назначено на 10 (23) декабря 1905 года. Однако начавшееся в Москве вооруженное восстание, забастовки железнодорожников, преследования царской охраны сделали невозможным приезд представителей ряда партийных организаций. Стало очевидно, что кворума, необходимого для открытия съезда, не набирается. Тогда вместо съезда и состоялась первая в истории партии конференция, ставшая известной как Таммерфорская. Председательствовал на ней В. И. Ленин. «Это был самый разгар революции», — вспоминала Н. Крупская, — каждый товарищ был охвачен великим энтузиазмом, все готовы к бою. В перерывах учились стрелять». Конференция обсудила тактику партии в первой российской революции, другие задачи, которые должен был решать съезд.

В истории партии известна не одна общепартийная кон-

ференция, которая, собираясь в переломные моменты революционной борьбы, принимала решения на уровне съезда. Такие конференции избирали ЦК или вносили изменения в его состав и, следовательно, по своему значению могли равняться съездам.

Это относится не только к Таммерфорской конференции. Пожалуй, наиболее выразительным примером в этом смысле стала шестая (Прак-

проходила под влиянием и при активном участии В. И. Ленина. Он был председателем конференции, выступал с тремя, основными, докладами. Известно около десяти выступлений В. И. Ленина и по другим вопросам порядка дня, а также более 30 председательских реплик, кратких замечаний по речам делегатов. Из 23 резолюций пять полностью написаны В. И. Лениным, еще пять проектов имеют его существенную смысловую правку.

Конференция определила политическую линию и тактику партии в условиях нового подъема рабочего движения, завершила длительную борьбу большевиков против враждебных течений внутри его, укрепила и сплотила партию. «Уцелело не только знамя российской с.-д., ее про-

нательно или несознательно. Апрельская конференция обосновала генеральную линию партии на победу социалистической революции в России, поддержала точку зрения В. И. Ленина, взяв курс на мирный переход к социалистической революции. Тайным голосованием был избран ЦК во главе с В. И. Лениным.

После победы Великой Октябрьской социалистической революции конференции по-прежнему созывались часто — с 1919 по 1929 год их было девять. Сложилась такая практика: съезд обсуждает и решает вопросы в принципе, а конференции поручает готовить предложения, документы, анализировать положение дел. По такой схеме, например, строилась работа десятой Всероссийской

конференции РКП(б), созванной спустя всего два с половиной месяца после X съезда (май 1921 года). Конференция дополнительно обсудила сложные проблемы, связанные с введением и практической реализацией новой экономической политики (НЭП). Значение НЭПа было так велико, что требовало со стороны партии постоянного внимания, безотлагательного изучения и обобщения накопленного опыта.

Важное место в жизни партии и страны заняла шестнадцатая конференция (апрель 1929 года), одобрявшая первый пятилетний план. Заметим, что к этому времени положение о конференциях уже было внесено в Устав партии. Но вот в 1934 году на XVII съезде ВКП(б) оно из Устава исчезло. Исчезло не в пользу демократизации жизни партии. Ведь XVII съезд был, пожалуй, первым, который прошел в обстановке «всеобщего единодушия», так характерного потом для периода культа личности.

На следующем, XVIII съезде ВКП(б) (1939 год), положение о конференциях в Уставе партии было восстановлено. Подробно определялось место конференций среди высших органов партии, их правомочия. Целью конференции, по логике доклада А. Жданова, должно было стать выдвижение новых кадров. Она могла пополнять состав членов ЦК из числа кандидатов в члены ЦК, избранных съездом, и взамен их избирать соответствующее количество новых кандидатов в члены ЦК. Надо полагать, что это была вынужденная мера: из 138 членов и кандидатов в члены ЦК, избранных на XVII съезде ВКП(б), к 1939 году ушли из жизни 120 человек.

Последняя конференция, восемнадцатая, состоялась в феврале 1941 года. Это было время, когда в нашей стране уже ощущалось предгрозовое дыхание войны. Поэтому речь на конференции шла в первую очередь об укреплении оборонного потенциала СССР. В целом она была посвящена чисто практическим вопросам экономического развития страны.

С тех пор в течение сорока семи лет конференции не созывались. С чем это связано? Прежде всего с тем, что Уставы, утвержденные XIX и XX съездами КПСС, вообще не предусматривали проведение таких форумов. Оказавшись вне критики, Сталин единолично решал многие вопросы, в том числе и организационные. Даже пленумы ЦК проводились нерегулярно, более тринадцати лет не созывались съезды.

И лишь XXIII съезд КПСС считал необходимым внести в Устав запись о партконференциях. Однако функции их тогда не были определены, и они не созывались по-прежнему. Как отметил январский (1987 года) Пленум ЦК КПСС, на рубеже 70-х—80-х годов партийные органы не уделяли должного внимания строгому соблюдению ленинских принципов и норм партийной жизни. Нарушалась коллегиальность в работе, была ослаблена роль выборных органов. В годы застоя вновь утверждалось господство «всеобщего одобрения», массового «единодушия».

Сегодня в процессе революционного обновления общества многое в стране меняется, в том числе и в деятельности партии. Совершенствуется механизм формирования руководящих партийных органов, повышается контроль за их деятельностью, развиваются гласность, критика и самокритика. Вполне естественно, что в новых условиях партия возвратилась к идее проведения партконференций. В их компетенцию могут входить практически все вопросы, решаемые на уровне съезда, вплоть до кадровых.

Решение создать в текущем году (28 июня) XIX Всесоюзную партийную конференцию принято, как известно, на июньском (1987 года) Пленуме ЦК КПСС. У советских людей сообщение о предстоящей конференции вызвало огромный интерес. Думается, что и наши зарубежные читатели не обойдут вниманием работу этого важного форума советских коммунистов.

Какие проблемы предстоит обсудить партийной конференции? Они названы в речи Генерального секретаря ЦК КПСС М. С. Горбачева на февральском (1988 года) Пленуме ЦК КПСС. Разговор будет вестись прежде всего о перестройке политической системы, чтобы придать ей новое содержание и динамику, внести в нее новые структуры и элементы. При этом среди наиболее важных будут вопросы повышения роли партии на сегодняшнем этапе перестройки. Свободный обмен мнениями поможет выявить, что сейчас должно меняться в формах, методах и способах деятельности партии, какими конкретными путями должна идти демократизация внутренней и общественной жизни в целом. Конференция затронет вопросы культуры, духовной жизни общества. Ожидается также рассмотрение сложных вопросов в области национальных отношений. И, безусловно, в центре внимания станут задачи реализации радикальной экономической реформы, от успеха которой зависит выход нашей страны к вершинам социально-экономического прогресса.

Разобраться во всем этом под силу такому авторитетному, демократическому по самой своей сути коллективному органу партии, каким и должна стать XIX партийная конференция.

СОВЕРШЕНСТВУЯ ДЕМОКРАТИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ

В основе доклада В. И. Ленина лежали знаменитые Апрельские тезисы, где давалась развернутая характеристика путей перерастания буржуазно-демократической революции в социалистическую. В то же время доклад охватывал злободневные проблемы политического положения в России, отношения к войне и к буржуазному Временному правительству, образованию Советов рабочих и солдатских депутатов, двоевластия и т. д. Многие из того, что говорил В. И. Ленин, воспринималось непривычно, было новым, расходилось с распространенными среди части большевиков взглядами. На конференции позицию Владимира Ильича поддержали А. Бубнов, И. Сталин, Г. Зиновьев. Не соглашались Л. Каменев, М. Калинин, В. Ногин, А. Рыков — его единомышленники, старые товарищи по партии. В. И. Ленин в свободной дискуссии убеждает, разъясняет. С ним спорят, отстаивают, доказывают. Уместно здесь сказать, что Владимир Ильич никогда в подобных случаях не сводил счетов со своими оппонентами. Он продолжал сотрудничество с теми, кто пересматривал свои позиции, кто искренне осуждал ошибки и стремился исправить их, делом компенсировать тот вред, который причинил партии соз-

грамма, ее революционные заветы, уцелела ее организация, которую могли подрывать и ослаблять, но не смогли смести дотла никакие преследования». — говорилось в изданном ЦК «Извещении» о состоявшейся конференции. Конференция определила тактические задачи на ближайший период, решено было создать общероссийскую газету «Правда». Был избран Центральный Комитет партии в составе семи человек во главе с В. И. Лениным.

Огромными усилиями большевиков удалось образовать в октябре 1911 года Российскую организационную комиссию по созыву партийной конференции, а не съезда. Такое решение было принято ввиду тяжелого положения не только местных, но, как уже сказано, и центральных организаций. Это не давало оснований надеяться на достаточно представительство, чтобы можно было провести съезд.

Пракская конференция

Огромными усилиями большевиков удалось образовать в октябре 1911 года Российскую организационную комиссию по созыву партийной конференции, а не съезда. Такое решение было принято ввиду тяжелого положения не только местных, но, как уже сказано, и центральных организаций. Это не давало оснований надеяться на достаточно представительство, чтобы можно было провести съезд.

Пракская конференция

Пракская конференция

Пракская конференция

Пракская конференция

Пракская конференция

Пракская конференция

Пракская конференция

EN LA TIERRA NATAL

En la aldea Lesnaya, poblado central del koljós "40 años de Octubre" del distrito de Baranovich, hace poco abrió sus puertas un consultorio. Fue construido y dotado con equipo médico con recursos de la misma hacienda. Los habitantes de once aldeas de los alrededores, más de tres mil personas, reciben aquí asistencia médica calificada y pasan el examen diagnóstico.

En los poblados del distrito en total trabajan cinco consultorios, en cada hacienda hay un puesto obstétrico y de primeros auxilios.

En las fotos:

Nuevo consultorio en la aldea Lesnaya, en la sala de tratamientos: Alia YURENIA (a la izquierda) Nina Pronieva preparan los aparatos para el examen diagnóstico.

Fotos E. KOBIAK.

QUE SE REQUIERE PARA IR A VISITAR A LOS PARIENTES

Más de una vez surgió este problema para la mayoría de nuestros lectores y ellos saben que hace muy poco tiempo atrás en la tramitación de documentos para un viaje particular se debía perder mucho tiempo y esfuerzos. Desde el 1º de enero del año 1987 entró en vigor la Disposición del Soviet de Ministros de la URSS "Sobre la adición de complementos en los Reglamentos de entrada y salida de la Unión de Repúblicas Socialistas Soviéticas". A las preguntas referentes a los cambios en las reglas para la formalización de documentos para viajar al extranjero de los ciudadanos soviéticos y para ciudadanos extranjeros la entrada a la URSS, nos responde el jefe de la Sección de visas y registros de la Dirección de asuntos interiores del Comité ejecutivo de la ciudad de Minsk (SVYR) Uladimir Matusievich.

— Antes para salir al extranjero por invitación de parientes se debía reunir una considerable cantidad de documentos: certificados, recomendaciones, etc. ¿Cuál es la situación ahora?

— Quiero añadir que ahora se trata no sólo de visitar a parientes, sino también a amigos y conocidos en otros países. Para obtener los documentos, para un viaje así se debe rellenar un pequeño formulario añadiendo a éste la invitación. Antes también existía el formulario, el que se componía de más de 30 preguntas, había que certificar algunos puntos en el lugar de trabajo o el de residencia. Ahora el formulario tiene sólo de 5 a 7 preguntas, en dependencia del país de destino. No es necesario ningún otro documento.

— ¿Significa esto que una persona puede viajar al ex-

tranjero sin el previo conocimiento inclusive de la administración de la empresa dónde trabaja?

— Es posible. El ciudadano de la URSS tiene derecho de pasar sus vacaciones como se le ocurra. Y si decide ir de visita a otro país, es un asunto personal suyo.

— ¿Han quedado algunas restricciones para salir del país?

— Sí, claro. Estas restricciones existen, así como en todos los países. Por ejemplo, la salida del país por asuntos privados se prohíbe a ciudadanos de la URSS si éstos conocen secretos estatales o por otros motivos relacionados con la seguridad del estado, hasta perder la vigencia los motivos que impiden su salida. Todos estos motivos están enumerados en la disposición.

— ¿Qué cambios se han operado respecto a la entrada en nuestro país y la estancia en él?

— Hay muchos. Por ejemplo, ahora se desarrolla en gran escala la cooperación internacional. Los representantes de firmas extranjeras que trabajan en la URSS tienen visas de vigencia para determinado periodo, esto significa que no tienen necesidad de recurrir por el permiso de entrada o salida del país. En lo que se refiere a la entrada al país para visitar a parientes también hay cambios. Los ciudadanos reciben la invitación o formalizan personalmente los documentos en los consulados soviéticos en sus respectivos países. Tales visitas son posibles varias veces al año.

— Muchos de nuestros compatriotas residentes en el extranjero son ciudadanos de la URSS. ¿Qué puede decir sobre esta categoría de personas?

— Ellos tienen derecho a desplazarse libremente por el territorio del país, excluyendo aquellos lugares en los cuales la entrada para todos los ciudadanos de la URSS requiere un permiso especial. Cuando personas de esta categoría llegan para un periodo de hasta 45 días, inclusive no necesitan registrarse. A propósito, hay que decir que ahora hay bastantes matrimonios mixtos entre ciudadanos soviéticos con extranjeros. Con frecuencia los miembros de estas familias viven separadamente, cada uno en su país. Y los ciudadanos de la URSS, cuyos esposos, esposas u otros parientes cercanos viven en el extranjero tienen el derecho de ir allí libremente. Ahora los documentos para salir del país son válidos por seis meses y durante este periodo de tiempo no se limita la cantidad de viajes, esto quiere decir que con los mismos documentos es posible viajar varias veces. Los ciudadanos soviéticos que viven en el extranjero también tienen derecho de regresar cuando lo deseen a su país.

— ¿Qué plazos existen para formalizar los documentos para salir al extranjero y entrar en la URSS?

— La solicitud para entrada a la URSS y para salir de visita o para residencia permanente se considera durante un mes, y sólo cuando es necesario un examen adicional este plazo puede ser prolongado, pero no debe ser mayor de seis meses. Hay que añadir que a diferencia de las reglas que existían anteriormente, cuando se determinaba el día de partida y el puesto fronterizo por el cual había que salir, ahora durante seis meses el mismo ciudadano decide la fecha y el itinerario.

¿Que es la burocracia?

La burocracia no es una muchacha de desarrollo acelerado, sino una dama de edad respetable. Sus rasgos genéricos ya han sido descritos por nuestros antepasados.

Creemos que los rasgos imprescindibles y suficientes de la burocracia consisten en lo siguiente. En primer lugar, es el profesionalismo de los funcionarios (su servicio en el aparato administrativo no es una ocupación adicional ni temporal, sino su profesión y la fuente permanente de sus ingresos). Segundo, es la dependencia jerárquica de los funcionarios (la posición, la carrera y, en fin de cuentas, el futuro del funcionario dependen exclusivamente de sus superiores, y no de las personas, cuyas actividades dirige tal funcionario o que dependen de las acciones de éste).

Desde luego, la definición de los rasgos fundamentales de la burocracia no revela todavía sus raíces socio-económicas, políticas y culturales. Sin embargo, ello permite encontrar la clave de los "secretos" y "paradojas" burocráticas, destruir los estereotipos que se formaron en la conciencia de las masas.

Con frecuencia exclamamos: "¡La burocracia es un ejército de parásitos que solo crean la apariencia del trabajo!". A veces así es en realidad. Pero a veces no. Los sistemas burocráticos realizan en muchos casos una labor necesaria, aunque lo hagan mal. Lenin, que era un luchador ferviente contra la burocracia, escribía que al proletariado, que venció en la Rusia con un capitalismo insuficientemente desarrollado, le será más difícil superar este mal que al proletariado de Alemania, donde "el aparato burocrático tiene una gran historia, sabe exprimir todo el jugo, pero sabe también hacer avanzar el asunto, en vez de desgastarse meramente los pantalones, como suele suceder en nuestras oficinas". Si la característica decisiva de los sistemas burocráticos fuera su inutilidad y futilidad completa, la lucha contra ésta hubiera sido mucho más fácil: bastaría cerrar una que otra oficina, y la victoria estaría garantizada.

Y en lo que concierne al "papeleo", destacado por Dal en la definición de burocracia, éste acompaña generalmente a la burocracia sin ser su característica sustancial. Y no me refiero a que la técnica moderna permite desarrollar la tecnología de la administración sin papeleo. Es que con frecuencia los sistemas burocráticos prefieren utilizar orientaciones que no se registran en papel, sino que se transmiten por la cadena jerárquica. Por eso las campañas por reducir el papeleo pueden debilitar a la burocracia, pero jamás erradicarla.

También identifican a la burocracia con el riguroso cumplimiento de las instrucciones, con el dominio absoluto de éstas. Pero es que, en realidad, un funcionario burocrata cumple al pie de la letra las leyes solo en los casos cuando

éstas corresponden a los deseos de sus superiores. Los numerosos incumplimientos de las leyes e instrucciones "en calidad de excepción" son propios, precisamente, de los sistemas burocráticos con dependencia personal jerárquica. Precisamente en esta esfera rige "la ley del teléfono"...

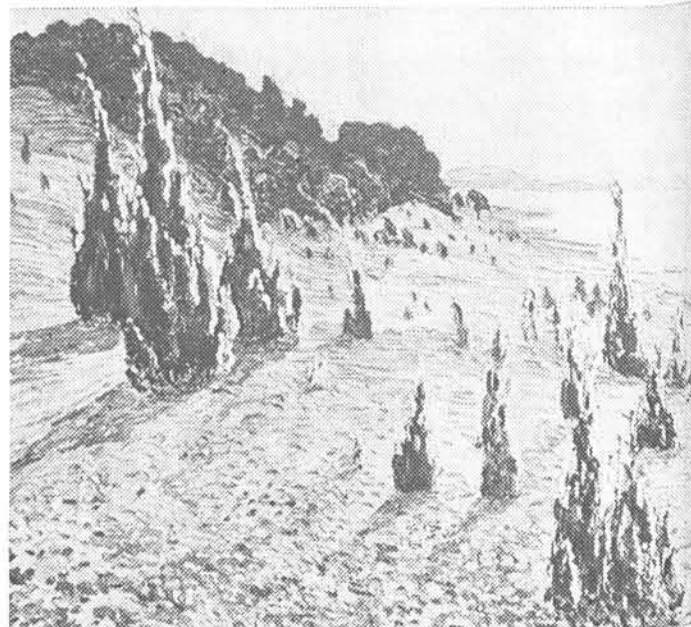
Allí es donde hace falta buscar la solución al bien sabido "enigma de la autonomía" de las capas medias y hasta inferiores de la burocracia. Ya hemos oído y leído mucho de las arbitrariedades de los funcionarios, de la oposición de éstos a las cláusulas de la ley bien definidas. Y ahora vemos como un pequeño funcionario boicotea la contrata familiar, la creación de cooperativas, etc. En realidad, su "autonomía" es solo una apariencia, ya que el burócrata se guía no tanto por la ley, cuanto de las orientaciones que se le dan oralmente desde arriba, que con frecuencia son, por cierto, bastante vagas ("existe la opinión", "fíjese que no sea...", "pero nadie le quita de encima la responsabilidad"). El funcionario se pone valiente cuando está seguro de que sus acciones se ajustan a las orientaciones de sus superiores, que él conoce pero que son desconocidas para los demás. De los funcionarios rebeldes los sistemas burocráticos se liberan rápido y de la manera más decidida.

Cualquier sistema jerárquico posee cierta inercia. Los escalones inferiores demoran en reorientarse al cambiar las directrices a nivel superior. Pero una cosa es la demora de la perestroika, y otra distinta es el sabotaje de las decisiones de los superiores por parte de las capas administrativas inferiores. Dicen que la reforma económica, proclamada en los años 60, fue frustrada por todo tipo de interpretaciones y "explicaciones", que le daban a ésta funcionarios ministeriales. Es una tesis bien dudosa. Si los eslabones superiores del sistema administrativo hubieran estado realmente interesados en la realización de tal reforma, el aparato burocrático hubiera cumplido las tareas planteadas por los superiores, a pesar de su inercia e incluso resistencia interna.

Desde luego, la estructura jerárquica es propia de cualquier sistema de dirección. Todo depende de la medida y del carácter de la dependencia de los escalones inferiores de los superiores. La dependencia burocrática puede ser liquidada cuando todos los cargos son electivos, en medio de la plena transparencia en la actividad del aparato, con lo cual las acciones de cada funcionario podrían ser controladas no solo por su superior, sino también por la opinión pública. Eso es lo más importante.

Román LEVITA,
candidato a doctor en
ciencias económicas
Mijail LOIBERG,
candidato a doctor en
ciencias históricas

ДОБРЫЯ СЛОВЫ— МАСТАКУ

У невялікай зале Дома работнікаў мастацтваў, дзе ў пачатку года экспанавалася персанальная выстаўка члена Саюза мастакоў БССР Уладзіміра Ткачэнка, нібы сустрэліся ўсе поры года. Свежы брыз рабачыі гладзь азёраў, залацілася лісце асветленага восенскім сонцам гаю, іскрыўся снег пад пранізліва блакітным студзенскім небам...

«У гэты марозны вечар да нас у душу вярнулася вясна, прыйшло лета...», «Дзякуй за ваш талент. Ваша мастацтва — сапраўднае...» Усе гэтыя добрыя словы напісалі тыя, хто прыйшоў на выстаўку і каго яна кранула. Рэальна адчувальная любоў аўтара да беларускай прыроды, жаданне зберагчы яе адвечную прыгажосць, уменне перадаць розныя адценні яе стану забяспечылі У. Ткачэнка поспех. І яшчэ — зайздроснае пачуццё аптымізму, спакойнага, узвышанага, які пераконвае ў тым, што

да існуючай ў прыродзе гармоніі павінен імкнуцца і чалавек.

— Калі мяне ўпершыню запрасілі ўдзельнічаць у выстаўцы, я быў задаволены. Але работу не прынялі. Гэта, вядома, засмуціла, — гаворыць Уладзімір Аляксандравіч. — Толькі пазней зразумеў, як гэта было разумна — не спяшацца. Пяць год адвёў на роздумі, на працу. Многае паспеў спасцігнуць, назапасіў пэўны творчы багаж.

Летась адбыліся персанальныя выстаўкі У. Ткачэнка ў Мазыры, Гомелі. У студыі Палаца культуры Мінскага трактарнага завода Уладзімір Аляксандравіч выступае яшчэ і ў ролі педагога, дзе займаецца больш за сорак маладых людзей.

НА ЗДЫМКУ: у студыі Палаца культуры Мінскага трактарнага завода; мастак У. ТКАЧЭНКА; работа мастака «Ядловец».

Фота У. ШУБЫ.

МАЎКЛІВА стаяў лес. Падчас толькі на верхавінах прабягаў ветрык. Тады дрэвы злёгка пагойдваліся і чуўся ледзь улоўны пошум. Матылямі апускалася на дол жоўтае лісце.

А дарога бегла і бегла. Здавалася, ёй канца не будзе сярод гэтых вась елак, бярозін ды сосен. Іншы раз верх бралі адны бярозіны, і дарога падсвечвалася: уздоўж яе стаяў быццам паркан з белых камлёў. Веце ў большасці бярозін было яшчэ зялёным. Аднак некаторыя дрэвы, на здзіў астатнім, ажно палыхалі — так іх аздобіла матухна-восень. Птушак бы сюды! Хай уславлілі б гэтае дзіва. Але іх не было: паляцелі ў вырай.

Яшчэ пара верст, дарога павярнула ўправа, і хутка я выйшаў на паляну. Тут і была вёска Палымя. Дзе жыве дзед Сашко...

Калісьці над Котрай стаялі дрымучыя лясы. Баравіны былі — вока чешылася. Цяперашняя сасна-стусіна ў параўнанні з колішняй. У лесе вадзілася шмат рознага зверу. Усё тое дабро трэба было берачы, ахоўваць. І ўлады паслалі туды палясоўшчыкам кемнага мужыка па прозвішчу Дземша. Дземша не адзін падаўся ў глухі кут — з маладой жонкай. Пабудавалі яны леснічоўку, а каб мець хлеб і да хлеба — сталі ляда карчаваць, дзялянку паблізу жылта выпальваць. За логам, перад узгорыстым борам, вечна гарэла, вечна курадыміла, вечна відно было полымя. Адсюль і мясціна, дзе пасяліўся палясоўшчык, стала звацца Палымя. Ішлі гады, у палясоўшчыка Дземшы з'явілася ажно шасцёра сыноў. Былі яны, як і бацька, працавітымі, старанымі хлопцамі. Хто гаспадаркай займаўся, хто бортніцтвам, хто па лясной справе. Усе жылі дружнай, адзінай сям'ёй. А потым пачалі абзаводзіцца і сваімі сем'ямі. Жонак бралі з Лішчыц, Бандароў, Вострава, Сіняга Каменя, Баброўні, Забярэзін, Шклеска. Нават калі пажаніліся, доўгі час не адыходзілі ад бацькі. Пабудавалі новую хату на два канцы. І жылі пад адной страхой. Старыя людзі казалі, што ад адмены прыгоннага права сям'я Дземшаў налічвала трыццаць шэсць чалавек. Потым усё ж рассяліліся Дземшы. Але зноў-такі: не раз'ехаліся, а пабудаваліся побач. Утварылася невялікая вёсачка з сямі хат. Нярэдка Палымя звалі і так: Дземшы. Бо ўсе жыхары мелі адно прозвішча — Дземша.

Дзед Сашко, ці Аляксандр Ульянавіч Дземша, не ведае, як звалі прадзеда. А вось імёны тых, хто жыў да імперыялістычнай вайны, памятае. Акрамя Ульяна, бацькі ягонага, у Палым

ЯК ПРЫМАЮЦЬ СЁННЯ ЗА МЯЖОЙ САВЕЦКАЕ КІНО

ЦІКАВАСЦЬ МАСАВАЙ АЎДЫТОРЫ

«Краіна, у якой ствараюцца такія фільмы, як «Ідзі і глядзі» Элема Клімава і «Мой сябар Іван Лапшын» Аляксея Германа, не можа быць абвінавачана ў тым, што яна хаваецца за маскай надзейнай шэрасці...» — гэта фраза з артыкула Дэрэка Малькольма ў англійскім часопісе «Інтэрнэшнл Фільм Гайд» даволі трапна адлюстроўвае сённяшняе адносіны замежнай кінакрытыкі да савецкага кінематографа. Але гэта ацэнка спецыялістаў.

А як жа радавыя глядачы?

Усходна аб узроўні цікавасці масавай аўдыторыі можа сведчыць такі факт: на відэарынку ЗША і Канады цяпер «гуляюць» некалькі соцень савецкіх фільмаў, запісаных на касеты «пірацкім спосабам» (г. зн. без куплі аўтарскіх правоў). «Каб спыніць гэта, — гаворыць намеснік старшыні «Савэкспартфільма» Віктар Кухарскі, — мы вымушаны звярнуцца за дапамогай да судовых інстанцый. Дэрэчы, нашы прадстаўнікі за мяжой зрабілі цікавае назіранне: «украдзенымі» аказваюцца перш за ўсё такія фільмы, як «Гараж», «Тэма», «Плывец», гэта значыць тыя, на якія «Савэкспартфільм» атрымаў дазвол на продаж за мяжу далёка не адразу».

Неапраўданыя замаруджанні з атрыманнем дазволу на экспарт, несумненна, шкодзяць камерцыйнаму поспеху савецкіх стужак. У якасці прыкладу Кухарскі прыводзіць такі факт: тэлевізійная кампанія ўсяго свету літаральна малілі прадаць ім правы на паказ дакументальных стужак «Звон Чарнобыля» і «Чарнобыль — хроніка цяжкіх тыдняў». Дазволу не было нават да гадавіны аварыі. Цяпер ён ёсць, але, як гаворыцца, «дарагага лыжка к абеду». Сёння гэтым фільмам ужо не стаць бестселерамі...

Якія яшчэ праблемы? Імкнучыся да эканоміі, «Савэкспартфільм» выключна мала расходую на рэкламу. Але такая «эканомія» ў выніку абарочваецца значнымі стратамі, таму што на Захадзе ў адрозненне ад СССР нават самы выдатны фільм не збярае масавую аўдыторыю, калі прэм'еры не будзе папярэднічаць сур'ёзна (і, натуральна, дарагая) рэкламная акцыя.

Паводле слоў Віктара Кухарскага, савецкія стужкі занадта мала пакуль дубліруюцца на замежныя мовы: прыкладна 10—12 штогод. Але многія краіны Азіі, Афрыкі, і Лацінскай Амерыкі стараюцца набыць менавіта дубліраваныя фільмы: пісьменнасць там яшчэ далёка не дасягнула ста працэнтаў; гэта акалічнасць сур'ёзна абцяжарвае распаўсюджванне фільма з субцітрамі.

Прыкрая перашкода на шляху камерцыйнага поспеху — тэхнічная недасканаласць кінамацэрыялаў. Вобразна кажучы, «Чырвоныя званы», адзняты на плёнцы Шосткіна хімікаміна, выглядаюць б крывых ружовымі. У савецкіх фільмах няма гукавых стэрэаэфектаў, запісаных у сістэме «долбі», — вядучыя кінафірмы часта не бяруць савецкіх фільмаў менавіта па гэтай прычыне. Зрэшты, удакладняе Кухарскі, адмовы перш за ўсё распаўсюджваюцца на стужкі, чые мастацкія вартасці выклікалі супярэчліваю, мякка кажучы, ацэнку і ў Савецкім Саюзе: напрыклад, у «Савэкспартфільма» былі сур'ёзныя цяжкасці з продажами такіх карцін, як «Еўрапейская гісторыя», «Бераг», «Перамога» (гэтыя фільмы былі справядліва раскрытыкаваны ў СССР). І хоць у кожнай краіне адны і тыя ж фільмы ўспрымаюцца па-рознаму (скажам, «Тайны мадам Вонг» за мяжой карыстаецца, большай, чым на радзіме, папулярнасцю), бясспрэчнага камерцыйнага поспеху дабіваюцца, як правіла, фільмы, якія сталі падзеяй у савецкім кі-

нематографе. Вось толькі некалькі водгукаў.

«Не выклікае сумненняў, што фільм Тэнгіза Абуладзе «Пакаянне» — адзін з найбольш важных фільмаў, зробленых у Савецкім Саюзе пасля другой сусветнай вайны...», — адзначае Рон Холуэй у амерыканскім часопісе «Галівуд Репортэр». «Нават пры самай вялікай фантазіі гэты фільм нельга класіфікаваць як традыцыйную палітычную прапаганду. Любы, хто шукае прыкметы новага жыцця савецкага кінематографа, павінен пачаць менавіта з прагляду гэтага фільма», — піша пра карціну Канстанціна Лапушанскага «Пісьмы мёртвага чалавека» ў англійскім «Абсерверы» Эндрю Уілсан. «Развітанне» — крык у абарону ісціны, шэдэўр, які нельга прапусціць; гэта метафарычны расказ аб страце сапраўдных каштоўнасцей», — гаворыць пра фільм Элема Клімава Ан дэ Гасперы з «Ка

ВЫСТАЎКА АДНАГО ДНЯ

Выстаўка-продаж аднаго дня. Так называлася традыцыйнае свята, якое прайшло ў Мінску ў адну з нядзель красавіка. У скверы імя Янкі Купалы і Цэнтральным дзіцячым парку імя Максіма Горкага экспанаваліся работы прафесійных і самадзейных мастакоў: карціны, разьба па дрэву, лепка. Многа было зроблена рукамі хлопчыкаў і дзяўчынак з гурткоў мастацкай творчасці сяродніх школ і Дамой піянераў. Усё гэта можна было тут жа і набыць.

Яшчэ адна асаблівасць. Выстаўка-продаж аднаго дня супала з Усесяюзным тыднем выяўленчага мастацтва, на які ў Мінск з'ехалася шмат гасцей з многіх саюзных рэспублік. Так, з Масквы, напрыклад, прыехалі член-карэспандэнт Акадэміі мастацтваў, доктар мастацтвазнаўства В. Талстой, сакратар праўлення Саюза мастакоў СССР А. Марозаў, а таксама мастакі з Малдавіі, Латвіі, Літвы. Яны з задаваль-

неннем прынялі запрашэнне прыняць удзел у свяце. Член праўлення Саюза мастакоў Казахскай ССР Шакірбек Саменаў выказаў думку, што ідэю свята трэба пераняць і правесці яго і ў іншых рэспубліках.

Хлопцы і дзяўчаты ў нацыянальных касцюмах з птушкамі ў руках арганізавалі карагод, назваўшы сваё прадстаўленне «Гуканне вясны». Да іх далучыліся і дарослыя, і дзеці.

Вялікая група наведвальнікаў сабралася ля народнай майстрыхі Мастацкага фонду БССР А. Фурс. Яна дапамагала кожнаму зрабіць з саломы жаваранка: на шчасце. Наведвальнікі таксама ўвайшлі ў журы, якое вызначала лепшы дзіцячы малюнак на асфальце.

Значная частка грошай, атрыманых на выстаўцы-продажы, пералічана ў Фонд міру.

НА ЗДЫМКАХ: моманты свята.

Фота У. МЯЖЭВІЧА і Г. УСЛАВАВА.

РОДНАЕ-БЛІЗКАЕ

СУМНЫ РОЗДУМ

Паважная і самастойная птушка грак. Паглядзіце, з якім незалежным выглядам пахаджае ён вясною па раллі ці лугавіне ў сваім дабляску вычышчаным чорным гарнітуры. Колькі ў яго няспешнай хадзе пачуцця ўласнай годнасці, упэўненасці ў сабе, непакіснай адданасці толькі свайму, грачынаму ладу жыцця! Для яго гэта не проста спосаб існавання, а як бы найвышэйшая ступень птушынага дабрабыту і шчасця.

І нейкая прыродная мудрасць ёсць. Селяцца гракі каля людзей, каля бойкіх дарог. Так больш бяспечна. Зноў жа калектывізм. Шумныя гнездавыя калоніі, сумеснае збіранне корму для сябе і дзяцей, палёты вялізнымі чародамі. Пры здабыванні спажывы карыстаюцца пры выпадку некаторым садзейнічаннем чалавека. У той жа меры, як, скажам, і жывёл. Грак няспешна крочыць, напрыклад, па свежай раллі за плугамі ці за баранамі. Гэта ж, як за статкам кароў або каля табуна коней. Гэта не мяняе яго ладу жыцця, а толькі як бы садзейнічае яго рэалізацыі. Інакш кажучы, грак жыве сам па сабе, незалежна, па сваіх спрадвечных звычаях і прывычках. І хоць не цураецца ён чалавека, але нахлебнікам у яго не быў і не імкнецца быць. Як, скажам, верабей, голуб або нахабная сарока. І на зіму не лез ва ўтрыманцы да чалавека, у грамадскія захрыбетнікі. Адлятаў у вырай.

Але так было раней.

За некалькі дзесяцігоддзяў

у людзей і ў прыродзе ўсё даволі істотна і прыкметна змянілася. Пачалі назірацца змены і ў жыцці грачынага племені.

Восень стала зацягвацца, заступаць за зіму. Іншы раз на пару тыдняў, а то і на месяц. У пошуках корму чародкі гракоў пачалі асядаць увосень на прасторах гарадскіх паркаў, сквераў, пустыроў. Тут у іх з харчам асаблівых клопатаў не было. Таму з адлетам у вырай яны не спяшаліся. А калі потым у снежны або ў студзені заваямі і маразамі абрушвалася зіма, да адлету ў вырай у гракоў ужо не было ніякага імпульсу. Натуральныя ўнутраныя памкненні, закладзеныя ў іх істоце тысячагоддзямі, у гэты час іх не турбавалі. Гракі заставаліся зімаваць.

У першыя гады зімуючыя гракі не трацілі яшчэ свайго гонару. Хоць цяжка было з кормам, але стараліся здабываць яго самастойна, ранейшымі сваімі спосабамі і прыёмамі. Букалі па дарожках у скверах і па дварах, корпіліся дзюбамі ў змерзлай траве і спластаваным лісці на выдмах, на ачышчаных спортпляцоўках. Зразумела, было ім без меры голадна і холадна. У маразы і сцюжу гракі нярэдка гадзінамі сядзелі, стуліўшыся, на таполі дзе-небудзь у заціжку ў гарадскім двары. Унізе, каля скрынак з адходамі і смеццем, завіхаліся галубы, вераб'і, сініцы. Шумна пераляталі з месца на месца. А гракі не звярталі на іх завіханні ні-

якай увагі. Здавалася, што яны нават пагарджалі іх непрыстойнымі заняткамі. І, відама, гінулі ад голаду.

А сёлета ўбачыў гракоў разам з галубамі і вераб'ямі на двары дзіцячага сада каля скрыняў з адходамі. Корпаюцца разам з імі, не звяртаючы ўвагі на людзей, якія блізка праходзяць. І дзе тая годнасць падзявалася! Мала гэтага. Разам з галубамі кідаюцца туды, дзе бабулі з дзеткамі выносяць птушкам надкормку.

Бачыш, гракі пайшлі ўжо на вывучку да галубоў! І гэта, відаць, маладое пакаленне гракоў-наватараў ужо не прападае з голаду. Галубінай смеласці і спрыту жабраваць каля людзей у іх яшчэ няма, але сёе-тое ўсё-ж за галубамі спраўляюцца ўрываць і яны.

Сумна робіцца ад такіх змен у прыродзе. Успомніў пра мядзведзяў у вядомым амерыканскім парку, якія блукаюць каля турыстычных гасцініц, ласуюцца аб'едкамі, выпрошваюць у людзей падачкі, пра тыгра, які ліжа руку чалавека, што кінула яму кость. Няважна, што ў гэтага тыгра на душы—поўная пакорлівасць ці хітрая ліслінасць і падхаліметва. Гэта ўжо не тыгр! Гэта ўжо таксама наш неадступны захрыбетнік — галубец.

Падумалася: «Божа! У што можа ператварыць прыроду добры чалавек!? І ці трэба яна нам такая, падобная да нас?»

А. КРЫВІЦКІ.

спорт

Так ужо атрымалася, што ў апошні час беларускія спартсмены ў асноўным удзельнічалі ў першынствах Савецкага Саюза. І вынікі іх выступленняў не могуць не радаваць.

Узяць, да прыкладу, гандбалістаў мінскага СКА. Перад апошнім фінальным турнірам яны апырэджалі галоўных канкурэнтаў на 10 ачкоў. Такага вялікага адрыву адной каманды ад іншых яшчэ ніколі ў першынстве краіны не было. І таму, як і чакалася, беларускія спартсмены дэбютна сталі чэмпіёнамі СССР.

Вельмі складаную задачу прыйшлося вырашаць хакеістам мінскага «Дынама» ў барацьбе за выхад у вышэйшую лігу. Яны з вялікай цяжкасцю прабіліся ў фінал. Ды і тут на першым часе выступалі не заўжды ўпэўнена. І толькі ў другой палове турніру сталі атрымліваць адну перамогу за другой. У выніку на фінішы змаглі ўвайсці ў чацвёрку мацнейшых. Цяпер мы ўбачым беларускіх хакеістаў у групе такіх каманд, як ЦСКА, маскоўскае «Дынама»...

Мы расказваем аб першынствах краіны, а між іншым даўно заўважана, што стаць чэмпіёнам СССР часам значна цяжэй, чым пераможцам міжнародных спаборніцтваў. Патрэбны прыклады? Калі ласка! Беларуская спартсменка Марына Лобач — лідэр савецкіх спартсменак па мастацкай гімнастыцы. Не пералічыць, колькі разоў становілася яна пераможцай і прызёрам прэстыжных міжнародных спаборніцтваў. Але толькі нядаўна ёй удалося ўпершыню стаць чэмпіёнкай Савецкага Саюза ў Запарожжы.

На чэмпіянаце СССР па спартыўнай гімнастыцы ў Чэлябінску не пашчасціла Святлане Багінскай. Беларуская спартсменка рызыкоўна выконвала складаны элемент у вольных практыкаваннях, дапусціла памылку. У выніку — пятае месца ў агульным заліку. Тое, што гэта выпадак, наша спартсменка даказала нядаўна на матчы гімнастаў ЗША і СССР у Фініксе. Тут С. Багінская апырэдзіла ўсіх саперніц.

Стаць чэмпіёнам краіны ці перамагчы на буйных міжнародных спаборніцтвах, значыць, стаць кандыдатам у алімпійскую зборную краіны. І такіх кандыдатаў няма сярод беларускіх спартсменаў.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня
выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. 770